

"Vrij" omdat het verwijst naar 'vrijheid', naar 'ruimte geven', naar 'Vrije school' en "Mare" omdat het een vertrouwde term is vanuit het Kerstspel waarin de engel ons en de herders komt vertellen dat zij een 'Blijde Mare', een blijde boodschap heeft.

"Aan de slag gaan om geestelijk plaats te maken voor het licht, zodat het licht ook in ons kan stralen."

Voorwoord

Met het Sint Maartenfeest nog vers in ons geheugen gaan we ons nu alweer opmaken voor het komende feest van Sint Nicolaas. Verderop, in alweer nr. 5 van Vrije Mare, kunnen we meebeleven hoe de feesten van de herfst ons voorbereiden op het grote Lichtfeest van Kerstmis. En in de weekspreek tijdens de Michaëlsconferentie konden we horen over het 'geestelijk ontwaken' in deze herfsttijd, over een 'zielenzomer' die de winter in ons zal wekken. Terwijl het donker en de kou ons fysiek naar binnen, naar de warme huiskamer en keuken trekken zal juist in die tijd in ons een licht en een innerlijke warmte, een 'zielenzomer' zich kunnen ontwikkelen.

Maar daarvoor moeten we wel ruimte maken van binnen. Zoals we voor het Sint Maartenfeest aan de slag moeten om de suikerbiet, de knol of de pompoen uit te hollen om ruimte te maken voor het licht wat van binnenuit naar buiten straalt; zo kunnen we ons ook geestelijk voorbereiden. Aan de slag gaan om geestelijk plaats te

maken voor het licht, zodat het licht ook in ons kan stralen. Wat de herfstheiligen ons voorleven in moed, barmhartigheid en goeddoen kan ons inspireren om ook die weg te gaan. We kunnen daarbij oefenen in het bedenken en schenken van aandacht en kleine verrassingen, door even in de schoenen van de ander te gaan staan, te bedenken hoe het afgelopen jaar voor hem of haar is verlopen, daar een mooie rijm bij maken waaruit blijkt dat we de ander echt gezien hebben. En om wat humor in te brengen, om het niet al te zwaar te maken, kunnen we de ander ook foppen of verrassen met een surprise.

"Hij komt, hij komt!" zweeft al door de lucht, samen met de aanstaande Advent periode waarin ook wordt aangezegd: "Hij komt, Hij komt!" mogen we ons voorbereiden en opmaken voor weer een mooie periode zowel thuis als op school!

HvM

"Hij komt. Hij komt!"

Opmaat voor Advent

"Hij komt. Hij komt!" roepen de kinderen bij de intocht van Sint Nicolaas. 'Hij komt, hij komt' is de vertaling van het Latijnse woord: adven(i)t. Vanaf 1 december wordt advent gevierd door elke week een kaarsje meer te branden in de adventskrans met vier kaarsen. "Hij komt!" Maar wie eigenlijk?

In de herfsttijd zijn drie grote ruiters voorafgegaan:

- 29 september, **Sint Joris** (of Sint Michael), hoog te paard, vol van kracht en vuur, die met zijn lange lans de kronkelende draak diep onder hem verslaat.
- 11 november, **Sint Maarten**, hoog te paard, vol liefde en warmte, die met zijn lange zwaard zijn eigen mantel doorsnijdt om met de kreupele bedelaar diep onder hem te delen.
- 5 december, **Sint Nicolaas**, hoog te paard, vol wijsheid en aandacht, met zijn lange staf, die zijn kleine knecht diep onder zich in de schoorsteen laat afdalen om voor goed en kwaad rijke beloning of straf uit te delen.

Drie reusachtige ruiters die aan het Kerstkind dat komt voorafgaan. Zij beheersen de herfsttijd waarin het zonlicht iedere dag verliest van de nacht en de kracht van de duisternis om ons heen aan de winnende hand is. Vanouds heeft men de strijd van licht en duisternis beleefd als een strijd van goed en kwaad. Juist in die verhouding is tussen de drie herfstruiters een indrukwekkende opgaande lijn te ontdekken. De draak van de duisternis wordt door Sint Michael uit alle macht bestreden, terwijl zijn ogen schitteren van moed om het kwaad te overwinnen.

Dan komt Sint Maarten. In de duisternis verschijnt een bedelaar. Anders gezegd: de krachten van de duisternis

verschijnen als ellende, misère, honger, kreupele verlamming, armlastigheid en menselijk tekort. Hier volgt geen strijd, maar verzoening. Maarten offert de helft van zijn rode mantel aan de bedelaar.

Tenslotte Sint Nicolaas. De duisternis is hier tot zwarte knecht geworden. Geen neger, zoals de traditie wil, maar een schoorsteenveger, zwart van het roet omdat hij voor zijn meester door de schoorsteen moet. Hij is de onmisbare en trouwe gezelschap van de heilige geworden...

Wij dragen het licht en de duisternis beiden in ons. Sint Nicolaas leert ons wie de baas moet zijn. Hij kent de geheimen van goed en kwaad met zijn onfeilbare wijsheid, in zijn grote boek.

Hij is in diepste wezen het beeld voor een kracht in de ziel van het kind zelf, die in de nacht op een hoger plan zijn leven beoordeelt en die bij het ontwaken 'door de schoorsteen' moet afdalen tot in het eigen lichaam toe. Je weet dat allemaal niet meer bij het ontwaken en als je in je schoenen stapt, blijken ze vol verrassingen.

"Hij komt. Hij komt!" klinkt vanaf 1 december tussen de schaduwen. *"Advent. Hij komt!"* De vierde ruiters verschijnt, onverwacht anders dan de eerste drie: het Jezuskind. Niet hoog te paard, maar op een ezeltje. Niet als een ridder, niet als Goedheiligman maar eerst nog ongebooren in de schoot van zijn moeder Maria en enkele dagen later in haar armen. Viermaal een ruiters. Viermaal de mens.
"Hij komt. Hij komt!"

Michiel ter Horst/www.vok-archief.nl

Terugblik Michaëlsconferentie 2018

Beste ouders,

Wat ontzettend leuk om jullie iets te vertellen over één van de studiedagen van het lerarenteam in deze Vrije Mare; de Michaëlsconferentie van 29 oktober j.l. te Zeist.

Graag neem ik jullie daarvoor mee naar onze vrijeschool-impuls...

In de opmaat van de dag verbinden wij ons als team aan ons vrijeschool impuls en onze pedagogische opdracht. Middels de wekspreuken van Steiner verbinden wij ons aan ons zijn, de tijd en wereld om ons heen... Vanuit deze verbinding ontmoeten wij de kinderen in onze school.

In de week van de Michaëlsconferentie luidde de spreuk:

*'In het zielenzonnlicht ontluiken in mij
de rijpe vruchten van het denken;
In de zekerheid van het zelfbewustzijn
transformeert zich alle voelen.
Vreugdevol kan ik beleven het geestelijk
ontwaken van de herfst:
de winter zal in mij de zielenzomer wekken'*

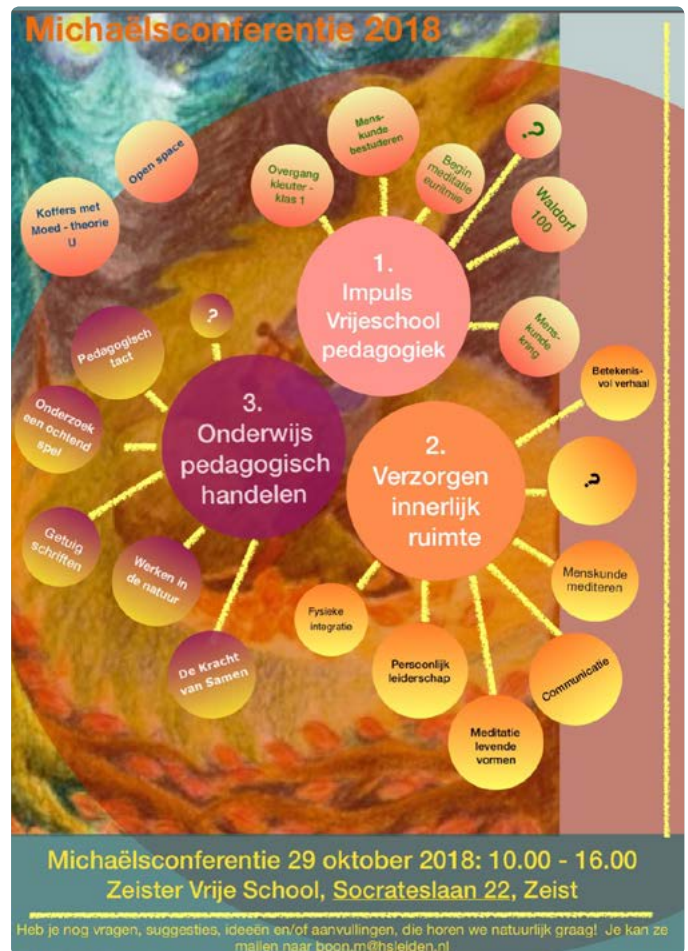
(Weekspreuk 30, <http://wekspreuken.antrovista.com>)

In de Michaëlstijd nemen wij op een jaarlijkse conferentie samen met de andere vrijescholen uit midden Nederland de tijd om ons vrijeschool impuls en onze pedagogische opdracht te (be)studeren. De vrijescholen uit Zwolle, Amersfoort, Zeist, Driebergen, Utrecht, Bussum, De Bilt en Almere kwamen eind oktober op de Michaëlsconferentie 2018 in Zeist bijeen.

Het was de 9e keer dat wij elkaar in deze hoedanigheid ontmoeten. Vanuit mijn rol als adjunct directeur onderwijs heb ik vanuit Vrijeschool Almere een bijdrage mogen leveren aan het vormgeven van deze inspirerende studiedag waar het collectieve leren ruimte kreeg en er verbinden ontstonden op individueel-, team- en organisatieniveau.

Op deze dag stonden de volgende drie vragen centraal:

- Hoe bestudeer jij de impuls van de vrijeschool pedagogiek?
- Hoe verzorg jij je innerlijke ruimte?
- Hoe onderzoek jij jouw onderwijs pedagogisch handelen?

Ieder van ons kon op deze dag binnen de drie vragen zelf op onderzoek uit. Het leren is niet alleen voor onze kinderen weggelegd. Op de Michaëlsconferentie konden we als collega's van en met elkaar leren en ons onderwijs verder ontwikkelen. Er waren onder andere werkkringen als persoonlijk leiderschap, pedagogische tact, ochtendspel, verhalen vertellen, de menskunde mediteren of bestuderen en bewegend onderwijs als impuls voor fysieke integratie. Daarnaast was er ruimte om alvast vooruit te kijken naar 2019 waar het vrijeschool onderwijs 100 jaar zal bestaan (wat wij vieren op **19 september 2019**).

In de reflectie op deze dag zeggen beelden vaak veel meer dan woorden. Meester Leander heeft van deze dag tekeningen gemaakt van wat er in de verschillende werkkringen ontstond.

Ik hoop dat jullie kunnen meegenieten van deze inspirerende beelden waarin de betekenis van onze Michaëlsconferentie en stiekem ook betekenis van het vrijeschool impuls van ons onderwijs zichtbaar is geworden.

Mooi he?

Het was een dag waarin we geïnspireerd naar huis gingen om de volgende dag vol enthousiasme en verbinding verder te werken vanuit ons impuls aan het vrijeschoolonderwijs voor onze kinderen in Almere.

Marjanne van der Stok

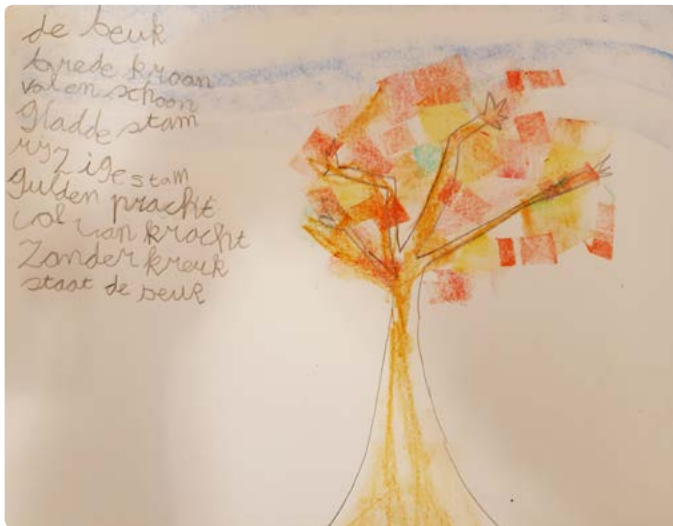

"In de reflectie op deze dag zeggen beelden vaak veel meer dan woorden."

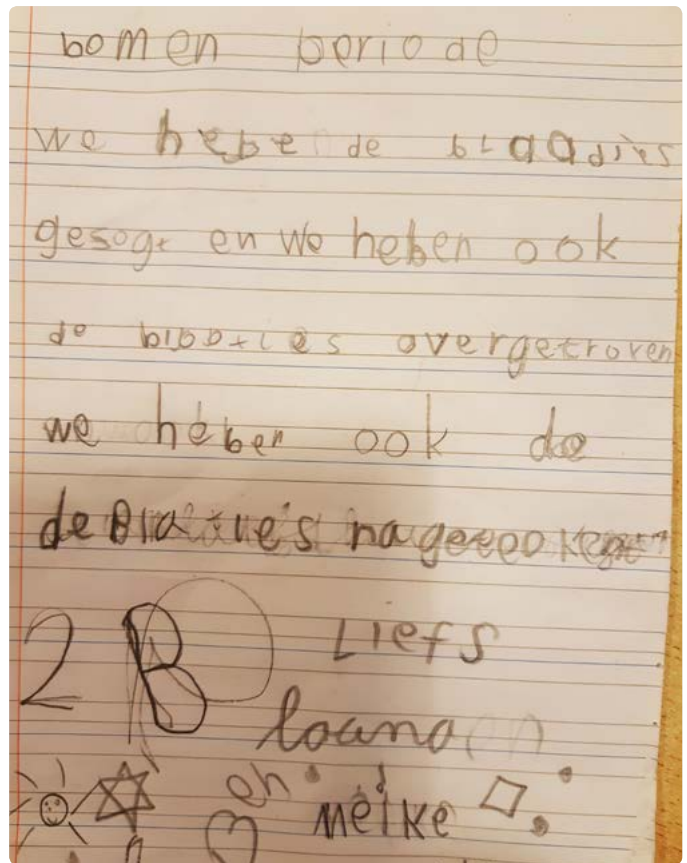
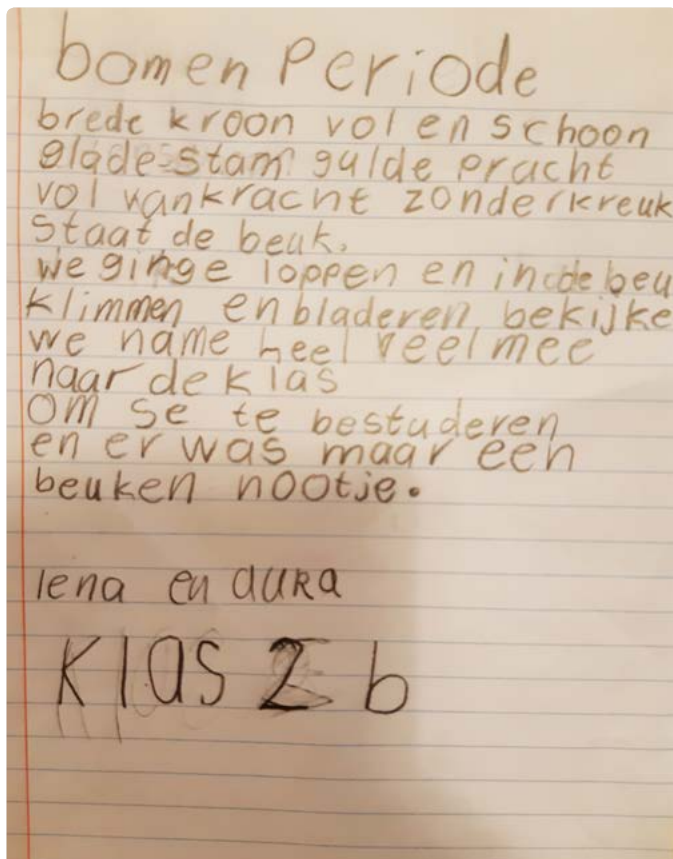

Heemkunde: herfst en bomen periode klas 2B

In klas 2b zijn wij druk bezig met de herfst en de bomen om ons heen. Met de hele klas hebben wij een heerlijke wandeling gemaakt langs de bomen die groeien in de omgeving rond de school. Gewapend met determinatiekaarten en vuilniszakken gingen wij op pad.

Onderweg zijn wij bij de bomen die wij tegenkwamen gestopt en hebben wij de bomen, de blaadjes en de vruchten bekeken en met behulp van de kaarten en de kennis van de kinderen hebben wij ontdekt om welke boom het ging. Ook zijn de kinderen in een boom geklommen om echt de boom te "voelen".

"Gewapend met determinatiekaarten en vuilniszakken gingen wij op pad."

Blaadjes, takken en vruchten werden verzameld en mee terug naar school genomen. Daar zijn wij met de spullen aan de slag gegaan. De kinderen zijn druk bezig blaadjes na te tekenen, te knutselen en versjes op te zeggen en over te schrijven. De kinderen van klas 2b zijn er heel druk mee en genieten zichtbaar van deze heemkunde periode.

Juf Mireille

Sinterklaas in de feestelijke reeks van herfst tot kerst

In dit lied wordt Sinterklaas duidelijk geplaatst in de reeks van feesten van de herfst tot aan kerst:

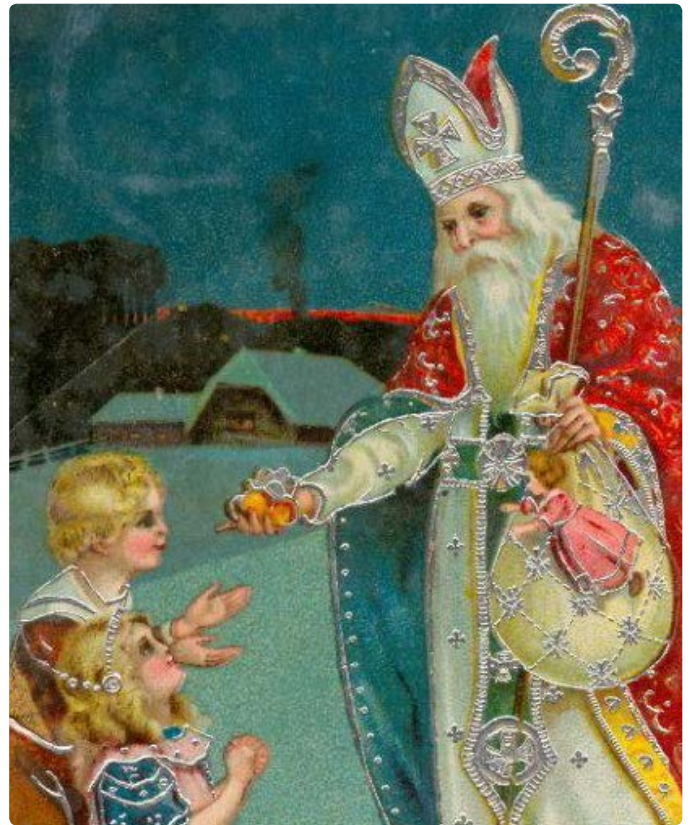
Donker is de aarde,
de bomen zijn nu kaal
Voor het kwaad bewaar' ons
de dapp're Michaël, de dapp're Michaël

Heilige Sint Maarten,
hij schonk ons offerkracht
Advent is nu gekomen
en heel de wereld wacht, en heel de wereld wacht

Nicolaas wil helpen
een beter mens te zijn
Opdat het kerstlicht strale
in onze harten rein, in onze harten rein.

Michaël schonk ons de moed om vanuit de zomer weer de donkere tijd in te gaan, weer naar binnen te keren. Sint Maarten leerde ons te delen en goed te doen.

In het Sinterklaasfeest gaat dat nog een stapje verder. De cadeaus worden persoonlijker en aan de hand van het Grote Boek, gedichten en surprises wordt ons een spiegel voorgehouden, mild en vriendelijk.

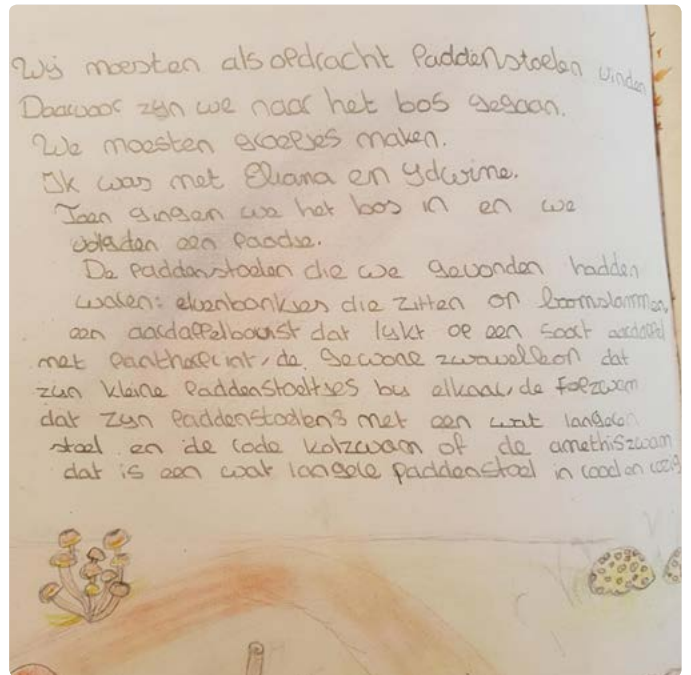

Waar zitten onze sterke kanten en waar hebben we nog wat te doen opdat ook binnen in ons het kerstlicht kan gaan stralen? Daarmee is het Sinterklaasfeest onlosmakelijk verbonden mét en onderdeel ván de komende adventstijd.

Bron: artikel uit www.vrijeschoolbeweging.nl

"Waar zitten onze sterke kanten en waar hebben we nog wat te doen opdat ook binnen in ons het kerstlicht kan gaan stralen? "

Periode plantkunde

We zijn op dit moment in de vijfde klassen bezig met de periode plantkunde. We hebben het over de verschillende seizoenen gehad en het verhaal van Persephone is verteld.

Daarna zijn we verder gegaan met de paddenstoelen. Op welke manier is een paddenstoel opgebouwd en wat is nu precies het verschil tussen planten en paddenstoelen? Er zijn veel verschillende soorten paddenstoelen. We zijn met de beide vijfde klassen naar het Beatrixpark gegaan om verschillende paddenstoelen te zoeken. De leerlingen zijn in kleine groepjes met zoekkaarten op pad gegaan om te kijken welke paddenstoelen er waren.

Na afloop in de klas is een verslag geschreven met een mooie tekening van een paddenstoel. Ondanks de regen die viel hebben we veel gevonden, gezien, ervaren en geleerd!

Juf Suzanne

De kleuterbouw

Nadat wij tekeningen hebben gemaakt met bakstenen kwam dit in het vrije spelen terug!

Sint Maarten sterrekoek. Een groet van de sterrenregen...

Kennismaking met Wietske de Vries

Juf Wietske geeft handenarbeid les op onze school aan de klassen 4,5,6.

Aansluitend bij de drie belangrijkste vragen die in sprookjes worden gesteld om de ander te leren kennen stelden we Wietske de volgende vragen:

1) Wie ben ik?

Mijn naam is Wietske de Vries en ik ben 30 jaar oud. Ik woon in Zeist, samen met mijn man, mijn zoontje van 4 jaar en mijn dochtertje van 1 jaar. Afgelopen voorjaar ben ik getrouwd op Terschelling, de plek waar mijn man en ik elkaar ontmoet hebben. Een aantal keer per jaar kun je ons vinden op dit prachtige eiland, en daar geniet ik van de natuur, de rust en de prachtige uitzichten.

2) Waar kom ik vandaan?

Als éénjarig kind ben ik met mijn ouders in Zeist komen wonen. Ik heb daar van kleuterklas tot en met de twaalfde klas Vrije Schoolonderwijs gehad. Je zou dus wel kunnen stellen dat ik de antroposofie met de paplepel ingegoten heb gekregen.

Na mijn eindexamen ben ik naar Arnhem verhuisd om daar te gaan studeren aan de kunstacademie. Ik heb daar mijn diploma docent beeldende kunst en vormgeving behaald. In het reguliere onderwijs heb ik mij nooit helemaal op mijn plek gevoeld, al kon ik niet thuisbrengen waarom niet. Het heeft mij een aantal jaren en een hoop gepieker gekost voordat ik mij realiseerde waar mijn hart ligt: bij het Vrije Schoolonderwijs.

Nu mijn zoontje naar de kleuterklas in Zeist gaat begon het te kriebelen om zelf weer voor de klas te staan, met als grote verschil dat ik mij dit keer heel erg graag wilde verbinden aan een Vrije School. Almere kwam op mijn pad en nu mag ik mijn droombaan uitoefenen als juf handvaardigheid!

3) Waar ga ik naartoe?

Inmiddels heb ik een goede start gemaakt en ben ik bezig om alle kinderen te leren kennen. Ik ben dankbaar dat ik een onderdeel mag zijn van het groeiproces van de leerlingen, en dat zij onderdeel zijn van mijn groeiproces. Ik kijk er naar uit om de komende tijd met ze aan de slag te gaan!

Wees welkom!

Herfstmarkt

muziek - kinderactiviteiten - ambachten -
kramen - restaurant - sprookjes - feeën

En nog veel meer!

25 november 2018
11.00-15.00u Lierstraat Almere

 Brede Vrijschool Almere

Vrijeschool Almere
Stichting De Lentemorgen
Vrije Peuterspeelzalen Almere

Gezocht:

Grafisch vormgever

Wij zijn op zoek naar een enthousiaste vormgever (m/v) die ons team kan versterken! Wilt u ons ondersteunen in de opmaak van onze digitale schoolkrant en bent u bekend met Adobe InDesign en Photoshop, stuur ons dan een berichtje: vrijemare@vrijeschool-almere.nl.

Redactie: Guido van der Vorst
Helga van Muijen

vrijemare@vrijeschool-almere.nl